

HET VERSJE.

RIEK trok voor den derden keer het laadje van haar lessenaar open, en haalde er een pakje in wit vloeipapier uit. De gaslamp suisde boven haar hoofd, anders was het in het groote holle schoollokaal vreemd stil. De banken stonden in strakke rijen, en de groote platen aan de muren schenen te staren.

Lang bekeek Riek het goedkoope velletje, dat ze uit het vloeitje te voorschijn haalde. Een opzichtig plakplaatje met veel blauw en verguldsel, een duifje in de vergeetmij-nietjes, pronkte bovenaan; en onwillekeurig trok ze even aan het kleine witte lipje, om het papieren roosje te zien openwaaieren.

Het was, om een kind te doen watertanden. Vlak onder het schreeuwerig plakplaatje stond een beverig opschriftje in onhandige, wankel kinderletters — het moest wel een heel klein, onredzaam handje geweest zijn, dat zoo geschreven had: Voor Moeder — van Ploontje. Het blaadje trilde in Riek's handen, en groote tranen deden de letters voor haar oogen beven: Voor Moeder — van Ploontje.

En nu was Ploontje dood!

Gistermiddag hadden ze nog bij elkaar gezeten, Ploontje en zij, na vieren; Ploontje met een kleur zwoegend aan: „het versje,” om 't toch vooral maar precies netjes te doen. Verbeeld je, dat er in zoo'n wenschje eens een fout kwam! Maar 't was dan toch maar prachtig klaar gekomen, met roode hoofdletters nog wel, en samen hadden ze 't nog eens bekeken, en zich ervan verzekerd, dat er toch heusch geen één fout in zat — behalve die eene zwarte hoofdletter dan — maar dat zou Moeder wel niet zien, hè?

En toen had Ploontje met een zucht het kostbare velletje in het vloeitje zien bergen, en in juf-frouws lessenaar verdwijnen — tot overmorgen. En Ploontje was weggetrippeld, met haar muizen-toetje guitig uit de kap van haar cape. Riek had haar voetjes vroolijk hooren stampen op de trappen.

En toen was daar die auto geweest — niemand wist er 't rechte van — vlak bij huis was het gebeurd, in één kort vreeselijk oogeblik. Ploontje was stervend 't huis binnengedragen, nu was ze dood. Klein grappig Ploontje was dood.

Riek staarde op het schreeuwende plakplaatje, dat Ploontje wel tien keer open en dicht had laten gaan. Het felgekleurde wenschje was in zijn goedkoope leelijkheid zóo tragisch, dat het Riek bijna te machtig werd. Ze klapte haastig het vloeitje dicht en ging haar mantel uit de kast halen.

En onder het werktuiglijk aankleeden door dwaalden haar oogen, als zooveel keeren dien dag, naar die eene bank, achteraan, waar een penhouder en een heel peuterig inktlapje netjes naast elkaar lagen... O, die leege bank! Den heelen dag had die haar oogen getrokken, en telkens had de vreemde gedachte door haar hoofd gedwaald, dat straks de deur zou opengaan, en Ploontje in haar bont schortje op den drempel verschijnen.

Ach, welnee — Ploontje was immers dood!

Vanmorgen, vlak voor 't bidden, had ze 't aan de kinderen verteld. Anders was ze altijd schuw in het „zoo maar” spreken over eeuwige dingen, maar nu, tegenover al die ernstige opgeheven gezichtjes, had ze gesproken, recht uit 't hart...

Van Ploontje, hoe ze gistermiddag nog gezond en flink uit school was gegaan, net als zij.

En vanmorgen was de boodschap gekomen, dat Ploontje dood was — overreden door een auto — vlak bij huis.....

„En nu is Ploontje in den hemel”. Ze had het gezegd met een zekerheid, die haar zelf verbaasde, en met dat ze 't zei, drong de gedachte zich naar boven: „Wat zal ze 't in den hemel mooi gevonden hebben!” wat de heete tranen deed prikkelen in haar oogen. Jou lief, verstouwend Ploontje!

— En nu moest ze er naar toe — Riek zuchtte — naar die arme vader en moeder. — Ze wilde haar klein vriendinnetje nog eenmaal zien, maar ze zag toch zoo vreeselijk tegen dat bezoek op. Niet voor zichzelf — maar wat moest ze tegen die menschen zeggen? Ze zag zich al zitten in

een klein kamertje met Ploontjes moeder — stille ijverige arbeidersvrouw — ze was wel eens op 'n ouderavond geweest — en Riek voelde vooruit haar onhandigheid, haar zoeken naar troostwoorden tegenover zoo'n verdriet.

Ze voelde zich op eens zoo hopeloos jong — een-en-twintig. En zoo praten over Ploontje als vanmorgen tegen de klas, och, dat kon ze daár toch niet.

Wat zei „de baas” vanmorgen ook weer? „En de mensen zijn niks, geloof ik. Die vader moet nogal rood wezen. Voor zulke mensen is 't dubbel treurig.”

Ze borg het versje in haar tasch. — Lang had ze in tweestrijd gestaan, wat er mee te doen. Was 't niet tactloos, met zoiets aan te komen — in een sterfhuis? Zou ze 't maar niet liever bewaren als een gedachtenis aan Ploontje?

Maar dan schenen de oogen van Ploontje haar aan te kijken — groote teleurgestelde oogen.

En weer hoorde ze het vroolijke stemmetje zeggen: „Wat zal Moeder blij zijn, denkt u niet? Ze weet er héélemaal niks van! Maar 'n Vrijdag als ze jarig is, dan geef ik 't!”

En nu was 't morgen Vrijdag! Moest ze nu Ploontje's groote verrassing wegstoppen — voor goed! Hadden die handjes — en wat voor

handjes! — dan al dat moeilijke werk voor niets gedaan? „Nee, nee, Ploontje,” zei ze half hard op, „Moeder krijgt jou versje, hoor!”

Even later stond ze in de drukke straat — het licht uit de winkelramen deed de natte keien blikkeren, karren ratelden voorbij, fietsen glipten staags bellend door de drukte, een auto kwam met brullend getoeter den hoek omzwenken.

Met zoo'n auto was 't gebeurd....

Het was een paar uur later, toen Riek na veel zoeken in donkere slikkerige straatjes eindelijk het huisje vond.

Het stond in een

steegje, dat nauw en erg duister was, met een verraderlijk hobbelig plaatsje. De hemel leek hier zoo eindeloos ver weg. Riek keek onwillig naar het zwarte streepje, met gouden prikkjes bezaaid, dat tusschen de daken te zien was.

Ze belde, voorzichtig. En terwijl binnen het schrille geluidje wegstierf, voelde ze alle hartelijke woorden van troost, die ze bedacht had onderweg, wegslijpen uit haar gedachten. En in haar radeloosheid steeg een angstig gebed uit haar hart: „O Heer, help me. — Ik weet niet, wat ik zeggen moet. — Geef mij een woord van U!”

De deur kierde voorzichtig open en uit het donker kwam een zachte vrouwenstem: wie er was? „Ik ben 't — de juffrouw van school.”

Riek voelde zich nameloos onhandig. „O,” — de deur ging wijd open — „komt u er in.”

Riek stapte in het donkere gangetje — er brandde een zielig olielampje en bij dat licht zag Riek een gerimpeld, zorgelijk gezicht met vriendelijke oogjes tot haar opgeheven.

„Ik ben de buurvrouw, ziet u,” verklaarde het vrouwtje fluisterend, op de vraag, die uit Riek's oogen sprak. „Ik hou d'r wat gezelschap” — met een knikje naar de keukendeur. „Ze is d'r akelig aan toe.” Riek begreep, knikte zwijgend.

„Niet, dat ze 't laat zien,” ging het behoedzame fluisterstemmetje door. „Och mensch, ze doet haast geen ééne spreek tegen me, den heelen dag. Geen traán heeft ze gelaten... En nou d'r man weg is....”

„Weg?” herhaalde Riek verschrikt. „Ja, die had net vannacht werk op 't fabriek. Invallen voor een zieke. Dat kon die toch niet laten loopen hè. — Maar ga u toch na binnen.”

Ze stootte een deur open. Het was warm in het keukentje. Het fornuis brandde onder den schoorsteen — met bordjes — in den rossen lichtkring van de lamp stond de keukentafel met 't glimmende zeiltje.

Ploontje's moeder keek op, toen ze binnenkwamen.

Riek schrok van dat strak gezicht en die koude, harde oogen.

„Daar doet u goed an,” zei de vrouw, maar 't klonk half-onwillig.

De buurvrouw schoof ijverig een stoel aan, en onder 't zittengaan spiedde Riek medelijdend naar 't gelaat van de moeder, gebogen over een grove grijze sok, vol gaten

Het leek alles zoo gewoon — dat stille warme keukentje, het witte servies met bloemetjes op 't theeblad onder de lamp — de pruttelende koffiepote op 't lichtje, en achter de gordijntjes boven 't aanrecht 't gekletter van den regen... En toch — o Ploontje!

Buurvrouw brak de stilte met haar goedig dun stemmetje, dat de juffrouw nou nog door dat weer gekomen was — en dat ze Ploontje wel es over d'r gehoord had

Bij dat „Ploontje” keek de moeder op, de sok viel in haar schoot.

„Ze was zoo op u,” zei ze schor. „O, ze was zoo op u. Altijd had ze verhalen van 't school — en de juffrouw dit en dat. 't Was toch zoo'n lief kind — dat wéét u niet” — en toen brak 't los, als een stroom, 't heele treurige verhaal, het ongeluk, het binnendragen — en buurvrouw knikte, en schoof er af en toe een zinnetje tusschen. En de moeder vertelde maar door — of dat haar lucht gaf — maar 't was Riek, of ze niet wist, tegen wie ze sprak. En 't klonk zoo kalm, zoo akelig kalm, of ze over een vreemd kind sprak. Riek huiverde voor het vreeselijke van zoo'n smartzonder-tranen. „Treurende als die geen hope hebben”, dacht ze, en onder 't luisteren door voelde ze voor 't eerst de vreeselijke realiteit van die bekende woorden.

„En nu is ze dood,” zei de vrouw hard. „Overreden door zoon kreng van 'n auto” —

ze slikte driftig. „En nou brengen ze d'r weg. 'k Wou, dat ik ook maar dood was.”

„Buurvrouw!” smeekte het oudje, met haar magere hand op de arm van de moeder.

„Ze is nu gelukkig,” zei Riek kleurend, maar toch met nadruk. „Ik dacht 't vanmorgen nog: Wat heeft ze 't nu heerlijk, veel heerlijker dan wij kunnen denken.”

„Och ja,” zei de vrouw norsch. „Dat zei die dominee ook, die vanmorgen hier was — een goeie ouwe man was t wel, zóó is 't niet. — Hij kon Ploontje nog van toen ze in 't ziekenhuis lag . . . Och, we hebben wat doorgemaakt met dat wurm: altijd ziek of onderweg Maar nooit klagen hoor, nooit. Waar buurvrouw? En 't schaap heeft gelejen hoor, weken heeft ze toen in 't gasthuis gelegen. En nou ze d'r wat overheen begon te raken, nou is dat 't end.”

„Néé,” drong Riek, angstig bijna, en haar zacht meisjesgezicht gloeide. „Niet 't eind! Ploontje is nou thuis, veilig thuis. Nu is ze nooit meer ziek.” — Riek brak plotseling af; het oude buurvrouwtje knikte met betraande oogen, maar het gezicht van de moeder bleef onbewogen. — Riek had een gevoel, of ze tegen een beeld sprak. Er viel een hinderlijk zwijgen.

Toen waagde het buurvrouwtje, met een schuw blik naar de moeder: „U wou ze misschien nog wel eens zien?” Riek betrapte zich op een schrik bij die woorden — dan schaamde ze zich. De moeder zei niets. Riek knikte, het oudje stak een kaars aan en ging haar voor naar het kamertje-aan-straat, de moeder bleef zitten.

Het voorkamertje was heel klein en koud; het flikkerend kaarslicht deed rekkende schaduwen op de neergelaten gordijnen dansen.

Onder het raam stond een klein wit ledikantje. Het vrouwtje hief de kaars op en schutte met haar hand de trillende vlam. Toen zag Riek

Ploontje. Het magere witte gezichtje leek nog kleiner in het kussen — twee korte stijve vlechtjes lagen op het schoone ponnetje. En boven het gladgestreken laken rustten de doorschijnende gevouwen handjes.

Het leek zoo bedriegelijk op een rustig slapend kind, dat stille teere figuurtje, dat Riek nauwelijks durfde ademen. Het was witte gezichtje was aandoenlijk in zijn volmaakte rust, geen spoor van het vreeselijk ongeluk was er te bekennen aan dat kleine lichaampje, liefderijk bedekt door het laken.

Het was, dacht Riek, of ze zóó wakker zou kunnen worden van het licht, en de oogen opslaan. Wat lag ze stil. „Het dochterken is niet dood, maar het slaapt,” schoot het door Riek's denken, en de warme tranen drongen haar naar de oogen. Naast haar klonk een zacht, schriel geluidje, het kaarslicht beefde sterker, en ineens zag ze, dat het goede oudje naast haar stond te huilen, zachtjes, zooals een kindje huilt.

En Riek dacht aan dat arme, verscheurde hart, daar in de keuken, en die oogen, die niet meer schreien konden, en onwillekeurig kneep ze de

hand van 't buurvrouwtje in de hare. Dan keek ze nog eenmaal naar het doode gezichtje op het kussen. „Dag Ploontje,” fluisterde ze, „dag mijn kleine Ploontje.” Dan keerde ze zich schielijk om.

Weer in 't keukentje kon Riek niets vinden om te zeggen. Ze vocht met geweld haar tranen terug, en tastend in haar zak naar haar zakdoek, kraakte plotseling het papier van „het versje”. Zou ze 't doen?

Dan haalde ze het kostbare pakje uit haar zak, en lei 't op tafel. De vrouwen keken er naar met verbazing.

Riek zocht naar haar woorden.

„Ik — ik had nog iets van Ploontje,” zei ze dan, moeilijk, „ik dacht — misschien wilt u het wel graag hebben . . .” Ze vond zichzelf stumperig onhandig, maar 't starre zwijgen van de moeder verlamde haar denken.

De moeder nam het pakje op met trillende vingers; het buurvrouwtje keek over haar schouder.

Het vloeitje ritselde en in het rosse lamplicht schitterde het plakplaatje in al zijn vergulde heerlijkheid. Riek, in de schaduw, spiedde met bonzend hart naar 't gezicht van de moeder.

Die staarde wezenloos op 't kleurige blaadje, dan las ze halffluid de simpele woorden: Voor Moeder — van Ploontje.

„Och,” fluisterde het goedhartige buurvrouwtje. Dan was er één kort oogenblik van diepe, angstige stilte, het blaadje trilde in de ruwe roode vingers van de moeder; een vreemde zenuwachtige trek vloogover het starre gezicht. Dan plotseling, viel het blaadje op tafel, en met haar hoofd bonzend op haar uitgestrekte armen, scheurde het zich uit haar heesche keel: „O, Ploontje! Ploontje!”

En toen braken ze los, de tranen, niet te weerhouden; heftig schokten haar schouders van 't wilde snikken. Voorover bleef ze op tafel liggen, en het krijschen van haar wanhopige snikken scheurde de warme stilte van het keukentje.

Het oude vrouwtje, zelf met tranen op haar goedig rimpelgezichtje, duwde Riek zachtjes de deur uit, het gangetje in.

„Laat ze maar,” fluisterde ze, „laat ze maar kind. 't Zal haar goed doen. Wat ben ik blij dat je gekomen bent. Onze Lieve Heer zelf moet je gestuurd hebben.” —

Rie van R.